

NAPOVED INTEGRALNE SERIJE:

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja

V čedalje večji meri se soočamo z mnogoterimi, raznolikimi izzivi – od svetovnih do evropskih, slovenskih, lokalnih; od podnebnih sprememb do ekonomskih problemov.

Zato je nujen drugačen pogled na svet okrog nas, nov način razmišljanja in delovanja, preseganje kalupov...

Celosten pogled, ki nam bo pomagal, da elemente, ki jih že imamo, vidimo v novi luči, na drugačen in celosten način povežemo, prepletemo, stkemo – PAMETNO INTEGRIRAMO.

Drobce rešitev, ki bodo dobre za vse, imamo pred seboj, živimo z njimi – tu, v Sloveniji in Evropi.

Ker »nič ni tako praktično kot dobra teorija« (Lewin), predstavljamo NAČELA, po katerih je mogoče oblikovati nov, celosten konceptualen okvir; pravzaprav lahko vodijo do različnih teorij.

In ta načela nas lahko pripeljejo do TEORIJE INTEGRALNEGA RAZVOJA avtorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja.

Praktični primeri njene uporabe z odličnimi praksami (večina iz Slovenije) in novi integralni koncepti bodo sestavljali večino od 100 nadaljevanj v seriji »S pametno integracijo do trajnostnega razvoja«. Objavljali jih bomo v naslednjih nekaj mesecih, praviloma vsak dan od ponedeljka do petka. S pomembnim sporočilom, da je nujno pametno povezati številna prizadevanja in potencialne za trajnostni razvoj v okviru EU.

Med drugim smo pristop integralnih svetov uporabili pri snovanju novega, trajnostnega modela razvoja za našo državo - poimenovali smo ga Integralna zelena Slovenija. Predstavili smo ga v knjigi Integral Green Slovenia (Routledge, 2016), ki smo jo uredili dr. Darja Piciga, prof. Alexander Schieffer in prof. Ronnie Lessem, napisalo pa poleg nas še 42 slovenskih avtorjev. Z Integralno serijo se odzivamo na številne pobude, da bi imeli čimveč gradiv o Integralni zeleni Sloveniji tudi v domačem jeziku.

In integralna zelena pot lahko prispeva tudi k prihodnosti Evrope.

O vsem tem nas bo v prihodnjih mesecih pisalo več deset avtorjev knjige in drugih integralnih mislecev.

Vse to prvič celostno v slovenskem jeziku in edinstveno v svetovnem merilu.

Prijazno vabljeni k prebiranju, razmišljanju in ustvarjalni uporabi!

Dr. Darja Piciga

TRETJI TEDEN

S pametno integracijo do trajnostnega razvoja – 15. nadaljevanje

16. 2. 2018

15. Kako so slovenski timi uspeli v svetu? Kako razložiti te uspešne zgodbe, da bomo njihove izkušnje s pridom uporabili tudi drugi?

V zadnjem času večkrat slišimo o uspešnih zgodbah, ki so nastale na slovenskih tleh, o dosežkih, ki so jih ustvarili posamezniki, skupine, organizacije, kraji ... iz Slovenije. Tako se na primer izpostavijo v [novoletni poslanici](#) ali opišejo v poglobljenem [slovenskem poročilu](#) o uresničevanju Agende 2030. Njihovi nosilci in ustvarjalci so pogosto vabljeni, da o njih pripovedujejo na različnih dogodkih.

Prav je, da se na ta način krepí samozavest Slovencev. Spomnimo se na primer uspešne poti [Finske](#) v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja. Kot smo zapisali v 5. nadaljevanju: Finci so uspeli tudi zaradi neodvisnega, samozavestnega duha, močne nacionalne zavesti in ponosa.

V [Integralni seriji](#) smo do sedaj v nekaj nadaljevanjih predstavili odlične slovenske prakse iz [Solčavskega – Logarske doline](#), [Inštitut Metron](#) in Andreja Pečjaka, podjetje Domel ([prvi](#) in [drugi](#) del) in Vrtec Slovenska

Bistrica ([prvi](#) in [drugi](#) del). Skupaj z drugimi trajnostnimi primeri so še podrobneje opisani v knjigi [Integral Green Slovenia](#) – okrog 20 jih najdete v tem delu, ki je junija 2016 izšlo pri mednarodni znanstveni založbi Routledge v Veliki Britaniji. Med skupnostnimi praksami naj omenimo še občini Šentrupert in Poljčane, EKOCI, InTerCeR, Urbane brazde in CAAP ter model regionalnega razvoja Srca Slovenije, na področju podjetništva pa podjetje M-Sora iz Žirov, visokotehnoško podjetje Pipistrel, zeleno socialno podjetje Tekstilnica, Slovenski forum socialnega podjetništva in mlade ustvarjalce, ki so uspeli s sodelom in množičnim financiranjem (coworking, crowdfunding). Na področju izobraževanja so opisani še Biotehniški center Naklo, biodinamični šolski vrtovi in študijski krožki. Področji umetnosti in duhovnosti se povezuje z geomantijo in geokulturo ter integriranim razvojem (Marko Pogačnik, Karin in Robi Lavin). Med uspešnimi modeli preteklega obdobja, od katerih se lahko učimo še danes, smo izpostavili trajnostno gospodarjenje z gozdovi, agrarne skupnosti in klasične zadruge.

Vendar ne ostajamo samo pri izpostavljanju uspehov ali pripovedovanju navdihujočih zgodb. V knjigi o Integralni zeleni Sloveniji iz leta 2016 in sedaj v Integralni seriji gremo še dlje. Sprašujemo se namreč, kako te uspešne zgodbe razložiti, da bomo njihove izkušnje s pridom uporabili, da nas bodo usmerjale pri prizadevanjih za trajnostne cilje. Sledimo namreč znanemu izreku dr. Kurta Lewina, velikana socialne psihologije, začetnika organizacijske psihologije, akcijskega raziskovanja ...: "*Nič ni tako praktično kot dobra teorija.*"

V Integralni seriji smo najprej začeli odkrivati ključna načela za soočanje z globalnimi in lokalnimi izzivi, ki nas lahko vodijo na trajnostni poti. Med drugim smo si pomagali:

- z uporabnim znanjem o reševanju problemov,
- z modrimi nasveti priznanih ekonomistov s širšimi pogledi oziroma usmerjenimi k trajnostnim ciljem (skupina uglednih ekonomistov Združenega kraljestva, E. F. Schumacher, Muhammad Yunus - 3. in 7. nadaljevanje),
- s preučevanjem uspešnih finančnih in gospodarskih modelov iz sveta (banki Grameen in Triodos, podjetje Mondragon, podjetje-skupnost SEKEM),
- s poročili o preskoku Finske v svetovno konkurenčno gospodarstvo, temelječe na znanju,
- z globalnimi in evropskimi dokumenti o okolju in trajnostnem razvoju,
- in seveda s preučevanjem že uvodoma omejenih primerov iz Slovenije.

Tako smo oblikovali in utemeljili [šest praktičnih načel](#), ki jih tokrat ponovimo, da bomo lažje gradili naprej:

1. **»Out-of-the-box« je zakon!** (prevod: **Spravimo se ven iz okvirov, razmišljajmo brez kalupov!**)
2. **Znanje ne sme ostajati »popredalčkano« in ne sme biti enostransko.**
3. **Priseganje na »edino zveličavni« ekonomski model je zmota. Pa še: Ekonomija (ekonomski sistem) mora delovati za vse.**
4. **Brez etičnih temeljev človek ni Človek, gospodarstvo in družba pa ne (moreta biti) trajnostna.**
5. **Ne odtrgajmo se od korenin svoje skupnosti! In hkrati: Ves svet je naš oder.**
6. **Narava je naša največja učiteljica. Naj bo tudi naša prijateljica!**

V načelih 4 – 6 smo bolj poudarili dejavnike, ki so v prevladujočem ekonomskem modelu zapostavljeni (vrednote, kultura, skupnost, narava – okolje). To ne pomeni, da jih predstavljamo kot edino zaslužne za uspešno trajnostno delovanje, ampak želimo opozoriti na to, da je za trajnostno gospodarstvo potrebno bolj uravnovežiti različna področja. Torej lahko naslednje načelo izrazimo kot:

7. **Vzpostavimo ravnotežje med različnimi sferami.**

Kot lahko razberemo iz predstavljenih primerov, so za uspešne trajnostne zgodbe potrebni tudi:

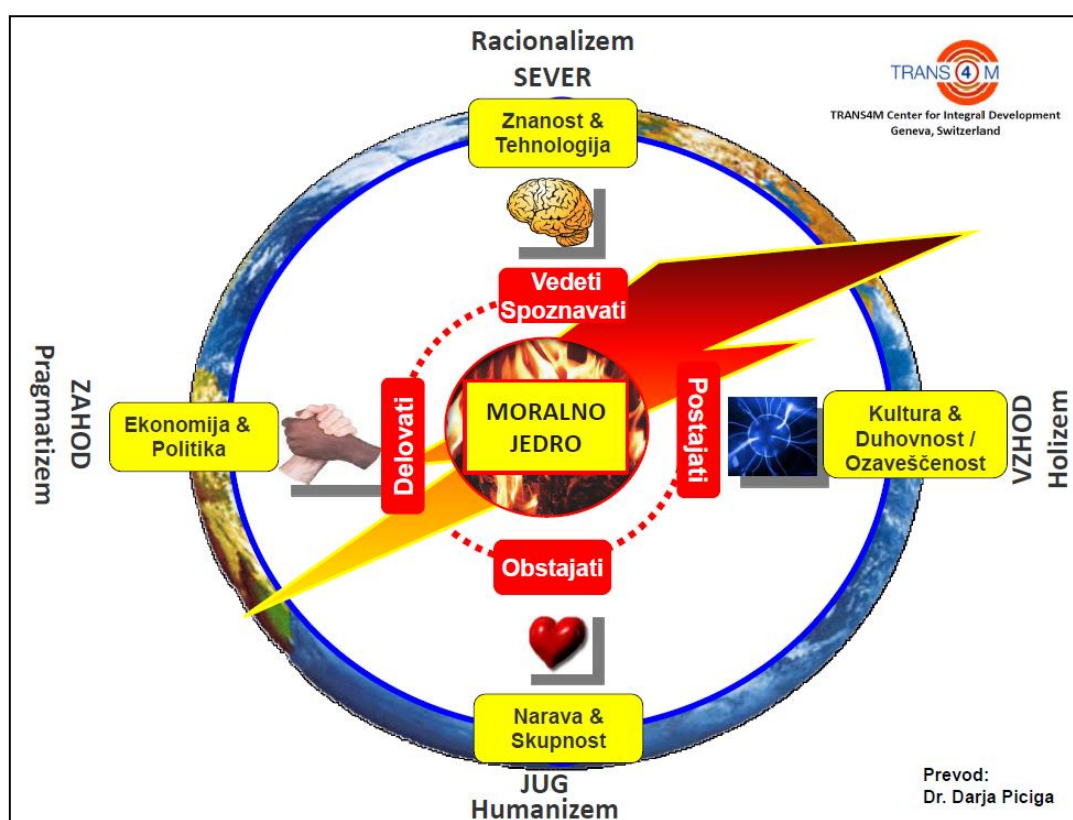
- **razvoj in uporaba znanja, znanstvenih spoznanj, tehnoloških dosežkov** (torej je pomembna tudi razvojna naravnost organizacije in skupnosti);
- dobro **obvladanje osnovne dejavnosti**, na primer: podjetje mora imeti dobro razvite vse poslovne funkcije, vrtec in šola morata uspešno vzgajati in omogočiti pridobivanje kakovostnega znanj;
- z **vizijo** navdahnjeno **vztrajno delo in praktično delovanje**,
- **vzdržnost** tudi **v finančnem smislu**.

Ti napotki za uspeh so že dobro znani in uveljavljeni, zato jih bomo povzeli samo z enim načelom:

8. Trajnostni razvoj se ne zgodi sam od sebe. Zanj je treba umno, gospodarno in praktično delati.

Na podlagi tako oblikovanih načel iščemo teorijo ali konceptualni okvir, ki nam bo omogočal razlago zelo različnih primerov, izboljševanje obstoječega ter razvoj novih dobrih praks na trajnostni poti soočanja z mnogoterimi izzivi. V tem smislu so obetajoče integralne teorije, ki povezujejo različna področja in sintetizirajo znanje družboslovnih in humanističnih znanosti. V svetu jih obstaja več, v knjigi o Integralni zeleni Sloveniji pa smo uporabili **konceptualni okvir integralnih svetov** profesorjev Ronnieja Lessema in Alexandra Schiefferja iz Centra za integralni razvoj Trans4m iz Ženeve.

Teorija Lessema in Schiefferja izhaja iz predpostavke, da mora vsak socialni sistem za doseg in ohranjanje trajnosti najti dinamično ravnotežje med svojimi štirimi medsebojno podpornimi in neodvisnimi »svetovi« in svojim središčem (moralnim jedrom). Poleg moralnega jedra, ki je postavljen v središče konceptualnega modela integralnih svetov, imamo torej še štiri sfere – "svetove": narava in skupnost; kultura in ozaveščenost ali duhovnost; znanost, sistemi in tehnologija; podjetje in ekonomija. Vsi ti elementi morajo biti v dinamičnem ravnotežju, če naj bi se socialni sistem trajnostno razvijal. Moralno jedro ima vlogo povezovalca štirih »svetov« in hkrati navdihuje razvoj. Lahko ugotovimo, da model vključuje in povezuje različne filozofske perspektive: humanizem, holizem, racionalizem in pragmatizem. **Model integralnih svetov** je prikazan na spodnji sliki iz leta 2011¹:

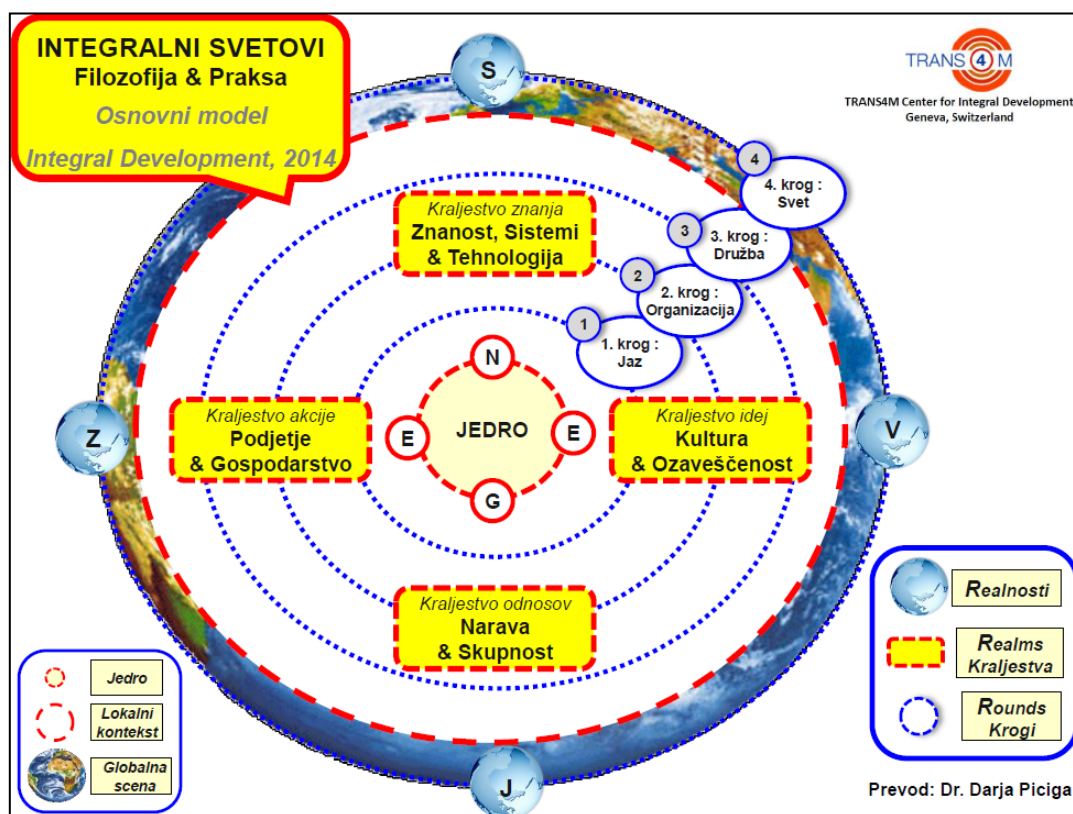

¹ Slika je iz osebne korespondence med avtorico in profesorjema, temelji pa na knjigi Lessem, R., and Schieffer, A. *Integral Research and Innovation: Transforming Enterprise and Society*. Farnham: Gower, 2010.

Ta integralna perspektiva je uporabna za vse vrste socialnih sistemov, od posameznika do organizacije, od skupnosti do družbe. Do sedaj smo spoznavali štiri »svetove« in moralno jedro na primerih organizacij, skupnosti, države. Vendar tudi na individualni ravni iščemo dinamično ravnotežje med srcem, duhom, razumom, telesom in dušo. Z drugimi besedami: med našim »južnim« bitjem (srce), »vzhodnim« nastajanjem (duša), »severnim« razmišljanjem, racionalnostjo (razum), »zahodnim« delovanjem, izvajanjem (telo) ter navdihujočim in povezovalnim središčem. Naše delovanje v smeri spreminjanja sebe, ožjega družbenega okolja in širše skupnosti pa bo resnično učinkovito in trajnostno le, če bomo motivirani za reševanje našega ali svojega perečega problema (»burning issue«), če bomo iz njega izhajali.

Kaj pomeni polno živeti? Živeti v sožitju z naravo, biti pozitivno vraščen v socialno okolje, doživljati (in ustvarjati) umetnost in se kulturno udeleževati, se uspešno podjetniško uveljaviti oziroma aktivno izvajati projekte na drugih področjih, imeti urejene finance, biti sposoben racionalno razložiti svet in predvideti dogodke, ... Prav gotovo pa tudi odgovorno delovanje – do sebe, do drugih, do narave, življenje v skladu z etičnimi načeli. In ozaveščenost, samoizpopolnjevanje, ...

V konceptualni model integralnih svetov sta Lessem in Schieffer v novjšem delu² takole vključila štiri ravni socialnih sistemov – kot »kroge« (osebnost / organizacija / skupnost / družba) in osnovni prikaz še nekoliko razvila:

Konceptualni okvir integralnih svetov bomo v prihodnjem tednu uporabili za razlago praktičnih primerov, predvsem odličnih praks iz Slovenije, ki smo jih predstavili v knjigi o Integralni zeleni Sloveniji. Torej kako vsak po svoje na originalen način prepletajo elemente narave in skupnosti, kulture in ozaveščenosti ali duhovnosti, znanosti in tehnologije ter podjetništva in ekonomije. Elemente, ki jih povezujejo in navdihujejo vrednote, moralno jedro v središču.

Dr. Darja Piciga

² Schieffer, A., and Lessem, R. *Integral Development: Realising the Transformative Potential in Individuals, Organisations and Societies*. Farnham: Gower, 2014.